

Homilie op de eerste zondag van de vasten B in de O.L.Vrouwkerk van Ver-Assebroek (17-02-2024)

Lezingen: Genesis 9,8-15; 1 Petrus 3,18-22; Marcus 1,12-15

Broeders en zusters,

Sinds Aswoensdag zijn we een belangrijke periode van het kerkelijk jaar binnengetreden, de veertigdaagse vasten. Daarin bereiden we ons voor op het paasfeest door meer dan anders de drie traditionele praktijken van de vasten te onderhouden. Weten jullie nog welke die zijn? Op aswoensdag werden we eraan herinnerd met de woorden van het Matteüsevangelie, met name: aalmoezen geven, bidden en vasten. In hedendaagse termen vertaald betekent dat, ten eerste, dat we broederlijk delen met mensen in nood, of die nu dichtbij zijn of veraf; dat betekent, ten tweede, dat we meer dan gewoonlijk ons in gebed tot God richten, Hem vragen, Hem smeken, Hem danken, Hem in stilte nabij zijn. En dat betekent, ten derde, dat we letterlijk vasten, ons iets ontzeggen uit onze dagelijkse overvloed aan eten, genieten, televisiekijken of onszelf verwennen. Deze drie vastenpraktijken maken ons geestelijk fit en vrij om aandacht te hebben voor het essentiële van het leven, voor de medemens, en voor de dingen van de Heer.

Vandaag vieren we de eerste zondag van de Vasten van het B-jaar. Het evangelie van vandaag komt uit Marcus. We horen er dat Jezus een veertigdaagse vasten in de woestijn doorbrengt vooraleer hij een aanvang maakt met zijn verkondiging van de Blijde Boodschap. In vergelijking met Matteüs en Lucas is Marcus' beschrijving van Jezus' vasten kort en bondig. Matteüs en Lucas hebben het over de drievoudige bekoring van Jezus in de woestijn, die Jezus glansrijk weerstaat. Niets van dat alles bij Marcus. Marcus vertelt alleen dat Jezus door de Geest naar de woestijn wordt gedreven. Jezus heeft niet zelf beslist om de woestijn in te trekken. Het is de Geest die Jezus naar de woestijn drijft. Vasten is voor Jezus geen ascetische oefening of een methode om het lichaam te zuiveren. Het is een periode waarin hij door de Satan op de proef wordt gesteld om zijn absolute keuze voor God te testen. De inhoud van deze 'beproeving' wordt niet breed uitgewerkt zoals in de evangeliën van Matteüs en Lucas. Marcus zegt enkel dat Jezus bij de wilde dieren verblijft en dat engelen hem dienen.

Wat wil Marcus daarmee zeggen? Misschien wil hij aanduiden dat Jezus zich tussen de uitersten van de schepping bevindt, met name "het lichamenlijk gevaar en de bovennatuurlijke bescherming". Enerzijds wordt Jezus geconfronteerd met het gevaar dat wilde dieren hem verscheuren. Hij wordt bedreigd in zijn lichamenlijk bestaan. Ook wij worden soms geconfronteerd met allerlei gevaren, niet zozeer van dieren maar van mensen die zich als wilde dieren gedragen! Ook wij hebben soms te maken met allerlei beproevingen die ons moedeloos maken en ons doen twifelen of het nog allemaal goed komt. Ook wij worden soms gekweld door onze eigen zwakheden, waaraan we zo verslaafd zijn dat we geen uitkomst meer zien. Maar anderzijds zijn er engelen die Jezus komen dienen. Te midden de beproeving ervaart hij ook de bescherming van boven, en weet hij dat God hem niet in de steek laat. Dat geldt ook voor ons: welke negatieve krachten ons ook bedreigen, we mogen erop vertrouwen dat God ons zal bijstaan om de beproevingen te doorstaan.

Tijdens zijn veertigdaagse verblijf in de woestijn heeft Jezus afstand gedaan van alles wat het leven van de mens gewoonlijk bepaalt: de bescherming van een woning, eten en drinken, het nodige levenscomfort enz. Zo wordt hij voorbereid op zijn zending om Gods blijde boodschap te verkondigen. Hij die van alles afstand heeft gedaan en zijn leven helemaal in Gods handen heeft gelegd, kan nu terecht tot zijn volksgenoten, en ook tot ons, zeggen: "De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij. Bekeert u daarom en geloof in de Blijde boodschap die ik u breng". In deze vastenperiode roept Jezus ons op tot bekering, tot een ommekeer in ons denken en doen, en tot een dieper en sterker geloof in zijn blijde boodschap.

Het is merkwaardig dat de eerste twee lezingen van vandaag allebei verwijzen naar het verhaal van de zondvloed en naar de ark van Noach. Je kunt je afvragen waarom. Wat heeft die verwijzing naar dit verhaal te maken met de vasten die we nu beginnen? Wel, ik vermoed dat die lezingen ons een beter besef willen geven van de omvang van de redding die God wil tot stand brengen, en van de verlossing die Jezus zal voltrekken.

De eerste lezing, uit het boek Genesis, heeft het over het verbond dat God na de zondvloed met Noach sluit. De zondvloed die de aarde overspoelde was een straf voor de zonde. Die maakt nu plaats voor verbond dat alle levende wezens en de hele aarde behoedt voor toekomstige verwoestingen. De regenboog, die van de aarde tot de hemel reikt, is een teken van Gods verbond “met alle levende wezens, met alles wat leven heeft”. Het Verbond met Noach is een universeel verbond. Het is een engagement en een belofte van God tegenover alle mensen die op aarde wonen om hen nooit meer aan de verwoesting prijs te geven. Gods wil om alle mensen te redden is sterker dan zijn wil om zondaars te straffen. Na dit verbond met Noach heeft God nog een speciaal verbond gesloten met het volk Israël, en dan is er nog het Nieuwe verbond in Jezus Christus gekomen. Maar het verbond met Noach wordt daardoor niet afgeschaft. Het verbond met Israël en het nieuwe verbond in Jezus Christus zijn alleen maar de concrete manier waarop God zijn universeel verbond met Noach gestalte heeft gegeven.

De tweede lezing, uit de eerste Petrusbrief, heeft het over Jezus die tussen zijn dood en verrijzenis neerdaalt en (de verlossing) predikt “voor de geesten in de kerker, die eertijds, in de dagen dat Noach bouwde, weerspanning waren geweest”. In de traditie en in het credo noemt men dat “de nederdaling ter helle”. Dit neerdalen van Jezus in de onderwereld wijst erop dat ook de overledenen uit de voorchristelijke tijd gered worden. Gods heilswil is werkelijk universeel: hij strekt zich uit in tijd en ruimte over alle mensen. En in zijn brief zegt Petrus ook nog dat de ark die Noach mocht bouwen een teken was van Gods lankmoedig geduld en een voorafbeelding van het doopsel waardoor ook wij gered worden. En zo wordt een link gelegd tussen het water van de zondvloed en het water van het doopsel. Water kan verwoesten, zoals bij de zondvloed, maar water kan ook redden, zoals in het doopsel.

Broeders en zusters, Jezus ging veertig dagen vasten in de woestijn om zich voor te bereiden op zijn zending; ook wij gaan nu veertig dagen de vastentijd in om ons voor te bereiden op het paasfeest, het feest van de bevrijding, van het leven. We gaan ons voorbereiden door de drie vastenpraktijken concreet te beleven. Maar de vasten is geen doel op zich, het is een weg om deel te krijgen aan het paasgeschenk van Gods redding, nu reeds in ons leven hier op aarde, en later in het eeuwig leven dat God ons heeft toegezegd. Amen.

Adelbert Denaux, pr.